

Mine børnebørn

Farfar's jul.

▶ Kasper, Christian,
Christina, Katrine,
Kamilla og Martin.
Farfar's jul dengang
han var barn.

Jul i årene 1939—1950 Af John Rasmussen.

Julen i år 2000.

► Farfar's jul i 1939–1950.

Kasper fik en seddel med hjem fra skolen her i november 2000, hvor skolen opfordrede alle bedste-forældre til eleverne i 0.A, 0.B og 0.C om at skrive lidt fra deres barndoms jul. Om traditioner og oplevelser.

Det er en rigtig god idee lærerne i de tre klasser her har fået. Jeg håber i vil få rigtig mange morsomme historier ud af det.

Hvis i får nogle gode historier, syntes jeg også i bør sørge for at de bliver gemt for eftertiden, ved at i sender dem ind til Dansk Folkemindesamling, Chr. Brygge 3, 1219 København K.

Historien jeg har skrevet her er som jeg husker julen i min barndom, med de ting jeg sådan lige kan komme i tanke om. Det er skrevet til børnene i Kaspers klasse, på en måde så det er forståeligt for dem, og så det egner sig til højtlesning i klassen.

Jul dengang Kaspers farfar var barn i årene 1939 - 1950.

Her er farfar
14 måneder
gammel.

Farfar og farmor
har engang været
børn lige som i er
nu. Dengang var
julen nok en lille
smule anderledes
en jeres jul er det i
dag. I vores barn-
dom var julen set
med vores øjne

mindst lige så god som jeres jul er det. Julen var me-
get forskellig for Farmor og for farfar. Farmors jul fo-
regik ude på en stor bondegård med masser af dyr og
mange folk der arbejdede og boede på gården, hvor-
imod farfars jul foregik inde i en lidt større by, i en lej-
lighed. Det er den jul farfar har oplevet vi skal hører
om.

Her på denne bonde-
gård boede farmor.

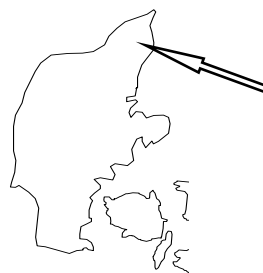
► Farfar's jul i 1939—1950.

Det var her i denne gård farfar boede og legede som barn.

Farfar er født i 1939, det var lige før krigen startede i Danmark. Så derfor er farfars barndom og de første 7 jule aftner foregået medens der var krig i Danmark. Der var soldater overalt i gaderne og i gården der hvor jeg boede. Det syntes jeg nu ikke altid var så stor en ulempe, for alle danskere var så glade og flinke over for hinanden. Det var kun tyskerne man ikke kunne lide, det var jo dem vi var i krig med. Men tyskerne var nu meget flinke over for os børn.

Jeg boede sammen med min far og mor inde i den lidt større by som ligger ovre i Jylland, helt oppe i den øverste del af Jylland, i den del som har navnet Vendsyssel, i byen Hjørring. Vi borde lige inde midt i byen på Torvet nr.1. Min far var El-installatør og der var en forretning til, som min mor passede. Forretningen og den lejlighed vi

Mine børnebørn

boede i var bygget sammen, så mine forældre arbejdede altid også om aftenen. Mine forældre tilhørte det man dengang kaldte det finere borgerskab, jeg var enebarn så jeg har nok efter datiden været godt forkælet.

Når julen nærmede sig skulle vi spise noget der hed grønlankål med sådan noget fed flæsk, det begyndte vi med 1 december og så fik vi det hver eneste dag indtil nytårs aften. Der var kun lige juleaften hvor vi fik andesteg. De grønlankål var jeg godt nok træt af, men da vi fik det hver dag så var vi jo nødt til at spise dem. Min mor påstod også at det var meget sundt, og så behøvede jeg ikke at spise kalk i den periode hvor vi fik grønlankål. Ellers skulle vi jo spise kalk hver dag for ikke at få noget vi kaldte engelsk syge, det var noget med at vi fik sådant nogle dårlige tænder. Det var jo ikke så sundt noget mad vi fik dengang, for det gode mad tog tyskerne, og de var jo mange, så kunne der ikke blive nok til danskerne også.

I december måned var der ikke så mange lys i gaderne og vinduerne som der er i dag. Hele byen skulle nem-

► Farfar's jul i 1939–1950.

lig være mørk og helt uden lys når der var mørkt uden for. Det var fordi flyvemaskinerne måtte ikke kunne se hvor byen lå. Når de kom med deres bombeflyvere skulle de jo helst ikke smide deres bomber ned i byen og slet ikke i vores hus. Derfor var alt lys slukke i gaderne og i butikkerne, inde i husene hvor vi boede havde vi nogle helt sorte gardiner trukket for vinduerne så der ikke kom lys igennem. Men så havde vi det rigtig hyggeligt inde i stuerne, der var ikke noget der hed fjernsyn dengang, men jeg kan huske vi lå på gulvet og hørte radio det syntes vi var rigtig dejlig. En gang imellem ville min far høre den engelske radio, det måtte man ikke for tyskerne så vi skulle holde øje med om der var nogle tyskere der gik og lyttede til vinduerne det syntes jeg var meget spændende når jeg sammen med mor listede rundt og kikkede efter tyskerne.

Det er nok ikke helt rigtig hvis jeg påstår at der var mere sne om julen dengang, men det syntes jeg nu der var. Jeg husker at sneen i den gård hvor vi boede, blev skovlet op i en kæmpe stor dyngge for at man kunne færdes der. I den store snedyngge gravede vi børn et hul og udhulede snedyngen så vi fik en sne hule ud af det. Det syntes vi var mægtig sjovt, både når vi lavede

Mine børnebørn

den, men også når vi bag efter sad inde i den og hyggede os. Det varede meget længe inden sneen smeltede, så vi havde glæde at den i lang tid også efter jul. Dengang flyttede man ikke sneen, heller ikke det der lå i gaderne. Til mine forældres forretning havde de en stor slæde til at læsse vare op på og så trække den rundt i gaderne, den blev også brugt til at bringe julegaver ud på, når folk havde købt lysekroner eller forskellige lamper til julegaver. Den slæde fik vi børn en gang imellem lov til at låne, der kunne vi være en 8 – 10 børn på, så gik det ud til Hjørring bjerge hvor der var nogle rigtig gode bakker, og der gik det vildt til.

Vi har altid haft juletræ som blev pyntet til juleaften, men vi havde aldrig stearinlys på juletræet, det var altid elektriske pærer, jeg ved egentlig ikke hvorfor. Men det skulle ikke undre mig at det måske var lidt finere, for det var jo ikke alle der havde el inde i deres hus dengang. Der kom også en julemand med gaver, om det var den samme hver år, det husker jeg ikke, men jeg syntes altid der kom en. Der var også mange julegaver under juletræet, det var nu næsten altid bløde pakker med tøj i. Der var selvfølgelig også rigtig legetøj en gang imellem, jeg kan huske to gange hvor jeg fik noget rigtig flot legetøj. Den ene gang var en lille

► Farfar's jul i 1939–1950.

hestevogn med en træhest og en træmand som vippe-
de når man kørte med den. Den var skåret ud af et
stykke træ, jeg havde godt set at der var en af solda-
terne ude i vores gård som sad og snittede sådant no-
get fint legetøj og så havde min far købt hestevognen
af ham. Den anden ting jeg husker var et elektrisk mo-
del tog som, jeg legede utrolig meget med i mange år,
faktisk lige til at jeg skulle konfirmeres da måtte jeg
sælge det. Eller rettere jeg byttede det med et sæt kon-
firmations tøj. Da var jeg nemlig kommet ud af skolen
og kommet i lære så jeg tjente selv penge 29 kr. om
ugen og skulle derfor selv betale mit tøj. Jeg havde
nok brugt pengene til noget andet pjatteri så der var
ikke andet for end at bytte med mit tog.

Da jeg var blevet 8 – 9 år og krigen lige var slut hu-
sker jeg tydeligt hvordan der nu blev sat guirlander
med lys op i gaderne, først i december måned. Min
onkel Svend kom hjem fra Sverige lige før jul, vi børn
var alle sammen meget spændte for han havde en ba-
nan med hjem fra Sverige, den skulle vi alle sammen
op og smage et stykke af, sådan en havde vi aldrig
smagt før. Vi blev nu så skuffet for den smagte ikke
ret godt syntes vi.

Der var mange ting der blev anderledes da krigen var

Mine børnebørn

slut, nu skulle vi også til juletræ i borgerforeningen. Det var meget fint syntes vi, alle vi drenge kom i det fine matrostøj og pigerne havde flotte strut skørter på. Desværre så skulle vi også danse med pigerne, det var vi nu ikke så vilde med, men det var vi altså nødt til hvis vi ville være med, og det ville vi jo gerne.

Nu hvor krigen var slut kunne man jo også komme rundt i landet, og da min mor havde to søstre der boede i København så fik jeg lov til at tage med københavnerbåden fra Ålborg. Jeg skulle over og se de flotte juleudstillinger, der var specielt en ved Dahls varehus som var helt fantastisk. Jeg havde aldrig set noget lignende, med så mange nisser, det var helt fantastisk husker jeg.

Her efter krigen, var det også muligt at skaffe lidt sukker. Det brugte min mor så til at lave noget jule knas af, hun smeltede noget sukker på panden og rullede havregryn deri. Den rigtige opskrift er vis nok at man tager 3 spiseskefuld sukker en knivspids smør det brunes på panden. Deri æltes så mange valsede havregryn at det bliver en masse, som kan rulles ud. Man kan hvis det skal være særlig fint komme lidt kakao i og lidt hakkede nøder, men sådan noget havde vi ikke dengang.

► Farfar's jul i 1939–1950.

Vi har altid haft det utrolig dejlig i julen i min barndom, og jeg har altid været meget glad for de julegaver som jeg fik. Der var ikke så meget legetøj, men det havde vi heller ikke så meget brug for dengang, der var så meget andet vi kunne bruge at lege med.

Mine børnebørn

**Her er farfar
6 år gammel,
samme alder
som i har nu.**

Oplevelserne er oplevet og skrevet af
John Rasmussen
Klintebjerg 24
7000 Fredericia
Adresselinje 4

Telefon: 75 56 26 79